

brugskommissionen normalt heller ikke kunne give tilladelse til erhvervelsen. Hvis en offentlig myndighed ønsker at erhverve en del af en landbrugsejendom, kræver dette derimod tilladelse fra jordbrugskommissionen, enten efter landbrugslovens § 4 eller §13, fordi der i dette tilfælde skal ske udstykning.

Drikkevandsudvalget har ikke anbefalet ændringer i disse regler, da de ikke er til hinder for etablering af den nødvendige beskyttelse.

I forhold til kommunalfuldmagten har der været rejst tvivl om, hvorvidt en kommune eller et amt - i mangel af udtrykkelig lovregulering - kan opkøbe jord med henblik på grundvandsbeskyttelse. Indenrigsministeriet har som sin opfattelse udtalt, at et amt eller en kommune uden lovhjemmel kan erhverve arealer med henblik på at varetage hensyn til forsyning af amtets eller kommunens borgere med rent drikkevand. Det er imidlertid en forudsætning, at der ikke herved ydes støtte til grundejere til opfyldelse af forpligtelser, der ifølge lovgivningen påhviler grundejere. Adgangen til at erhverve arealer med det nævnte hensyn for øje må endvidere være begrænset af adgangen efter miljøbeskyttelsesloven eller anden miljølovgivning til at udstede påbud eller forbud, hvorved det pågældende hensyn kan varetages. Endelig må erhvervelse af et areal ikke finde sted med henblik på at begunstige enkeltpersoner eller enkelte virksomheder.

I betragtning af den tvivl, der har været om spørgsmålet, anbefaler Drikkevandsudvalget, at der fastsættes udtrykkelige regler om både amters, kommuners og vandværkers dyrkningsaftaler og aftaler om erhvervelse, hvilket foreslås med nærværende bestemmelse. I overensstemmelse med landbrugslovens regler og Drikkevandsudvalgets anbefalinger foreslås, at vandforsyninger skal kunne indgå dyrkningsaftaler, og at kommuner og amter både skal kunne indgå dyrkningsaftaler og erhverve ejendomme eller dele af ejendomme. Erhvervelse vil som nævnt kræve tilladelse efter landbrugsloven. Da der ofte vil være en eller flere konkrete vandforsyninger, som har fordel af aftaler af denne art, der indgås af amt eller kommune, foreslås det, at aftalerne skal kunne indgås for sådanne vandforsyningers regning og altså betales over vandprisen, forudsat at anlægget er blevet hørt og virkelig har fordel af den pågældende aftale samt (for amternes aftaler) at kommunalbestyrelsen har givet samtykke (som den myndighed der for kommunale anlæg fastsætter og for private anlæg godkender vandværkstaksterne). Hvis en aftale indgås for en eller flere vandforsyningers regning, og disse er medlem af et vandforsyningssamarbejde, jf. den foreslåede § 52 b i

vandforsyningsloven, må det afhænge af, hvilke emner samarbejdet omfatter, og af samarbejdsaftalens indhold i øvrigt, om de pågældende vandforsyninger kan lade regningen gå videre til samarbejdet. Dette skal kommunen således ikke tage stilling til i sin afgørelse. I forslaget § 1, nr. 21, foreslås det, at afskære klageadgang over kommunens afgørelser.

Et problem i forbindelse med dyrkningsaftaler er at sikre, at de overholdes. Der bør i aftalen indføres vilkår, der sikrer at myndigheden eller vandforsyningen har mulighed for at kontrollere, om aftalen overholdes. Der bør endvidere indsættes vilkår om sanktioner i tilfælde af, at aftalen overtrædes, i form af hel eller delvis tilbagebetaling af kompensationen eventuelt kombineret med en bod eller lignende, der afhænger af overtrædelsens grovhed, herunder hvor meget landmanden har tjent på at overtræde aftalen.

Der findes mange andre virkemidler end de i nærværende bestemmelse omtalte aftaler, der kan føre til begrænsning af nitrat- eller pesticidbelastningen i et område, f.eks. statslig eller privat skovrejsning eller aftaler under ordningerne vedrørende miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger eller økologisk jordbrug (som administreres dels af staten, dels af amterne). Det kan også være hensigtsmæssigt for at opnå en god løsning i et område at benytte instrumenterne i jordkøbsloven og jordfordelingsloven (hvor amtet fungerer som sekretariat), hvorved landmænd, der ønsker det, kan få erstatningsjord for den jord, der ønskes dyrket mindre intensivt. Det er derfor vigtigt at se reguleringen af landbrugsarealet i et større område som en helhed, og det kan give problemer, hvis en kommune eller en vandforsyning indgår aftaler, som ikke falder i tråd med, hvad amtet i øvrigt har planlagt. Det kan også tænkes, at en vandforsyning i visse tilfælde kan blive presset til at give en for høj kompensation med en uheldig virkning for mulighederne for at indgå rimelige aftaler i området til følge. Derfor foreslås det, at kommuner og vandforsyninger ikke skal kunne indgå en aftale endeligt, hvis amtet gør indsigelse imod den. Fristen for indsigelse foreslås at være 2 uger. Det er ikke rimeligt at lade den private part vente alt for længe på at få at vide, om aftalen kan indgås eller ej, og amtet vil i forbindelse med behandlingen af den pågældende indsatsplan have foretaget de fleste af de vurderinger, der vil være nødvendige for at bedømme aftalen. Hvis der ikke kan opnås enighed med amtet foreslås de samme regler som gælder for kommuners og vandforsyningers indsatsplaner.

I tilfælde, hvor det ikke er muligt at realisere målene i en indsatsplan ad frivillighedens vej foreslås der i